

Sušenje orehov – iskanje vzrokov in verifikacija molekularne metode za določanje *Geosmithia morbida* v različnih tipih vzorcev

Andreja KAVČIČ

Tašja CVELBAR

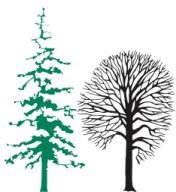
Zina DEVETAK

Nikica OGRIS

Barbara PIŠKUR

15. slovensko posvetovanje o varstvu rastlin z mednarodno udeležbo

Portorož, 1.–2. marec 2022

SUŠENJE OREHOV

SUŠENJE OREHOV

BOLEZEN TISOČERIH RAKOV ???

BOLEZEN TISOČERIH RAKOV

BOLEZEN TISOČERIH RAKOV

GLIVA (GEOHMO)

***Geosmithia morbida* M.Kolařík, E.Freeland, C.Utley, & Tisserat 2010**

(Fungi: Ascomycota: Hypocreales, Bionectriaceae)

VEKTOR (PITOJU)

***Pityophthorus juglandis* Blandford, 1894**

(Coleoptera: Curculionidae, Scolytiae)

Sušenje orehov v ZDA in Italiji (*Juglans* spp.)

Karantenski škodljivi organizmi

Priloga II, del B Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072.

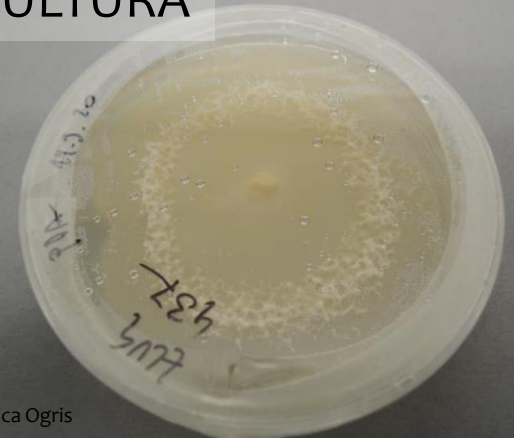

Geosmithia morbida

KONIDIJI

KULTURA

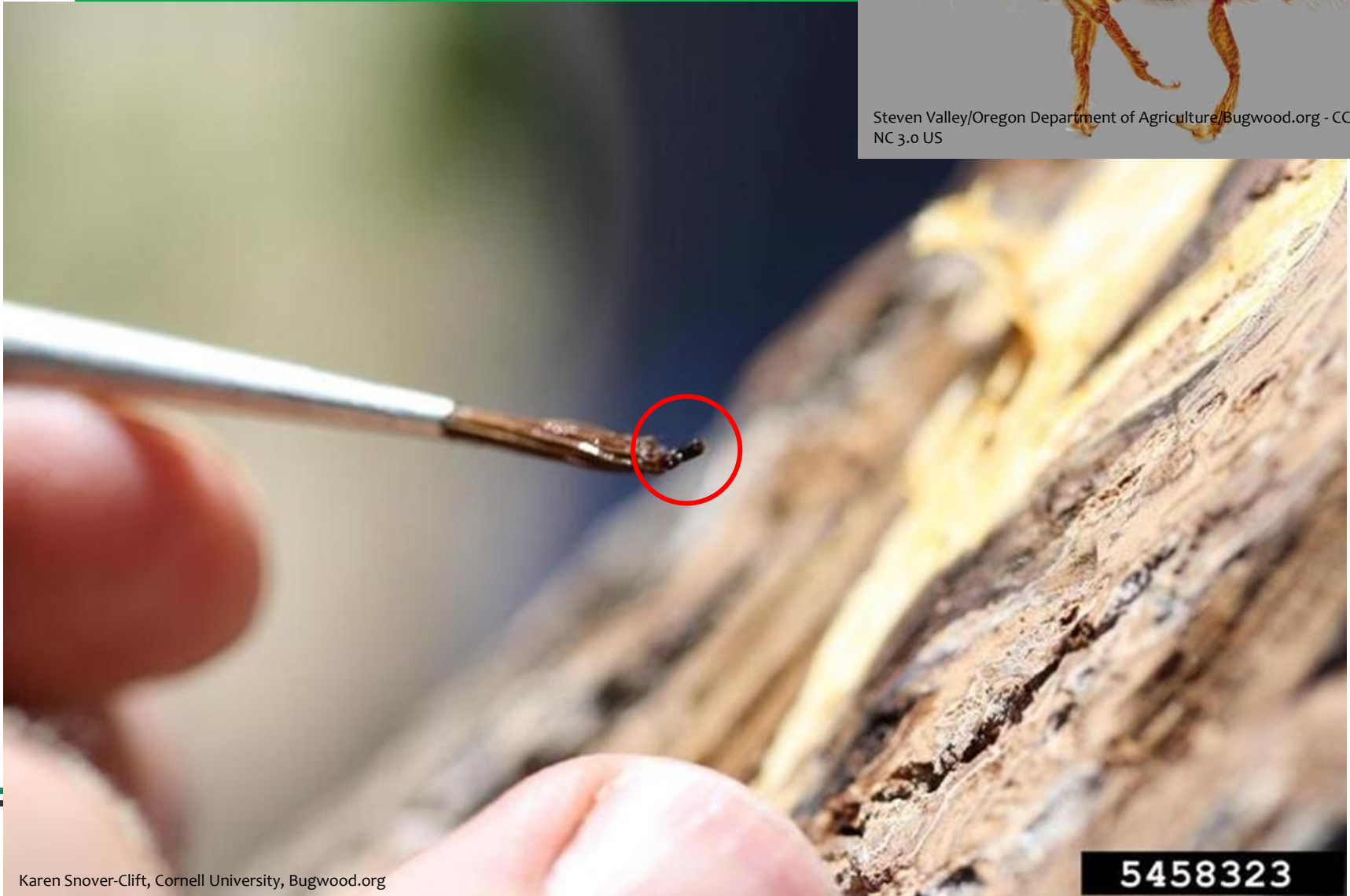
Nikica Ogris

KONIDIOFORI

Pityophthorus juglandis

Geografska razširjenost

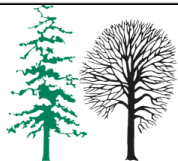
Geosmithia morbida (GEOHMO)

● Present

■ Transient

2022-02-23

(c) EPPO <https://gd.eppo.int>

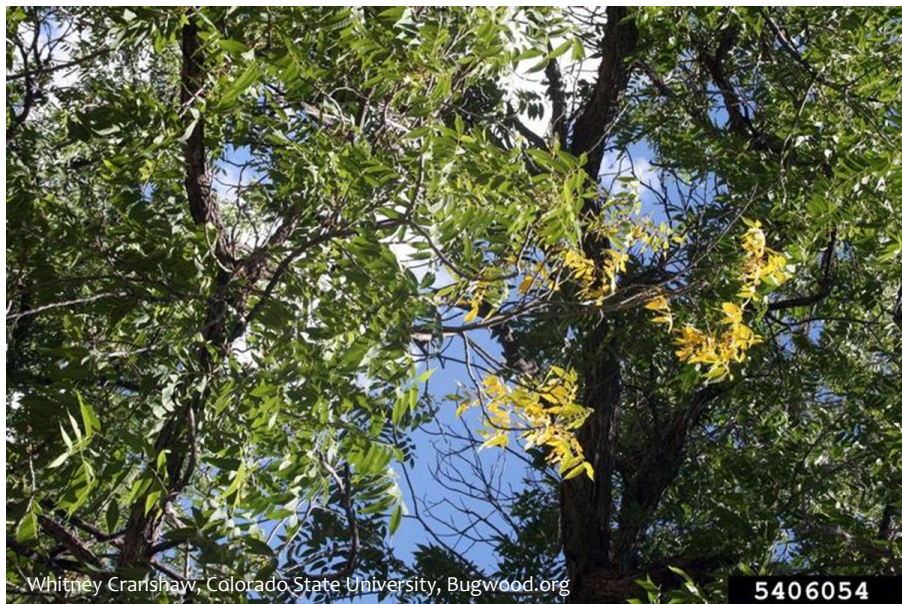

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

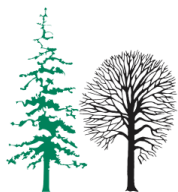
Simptomi in znaki

Progresivno sušenje drevesa

- venenje, rumenenje listov
- sušenje poganjkov in vej
- odmiranje krošnje

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Simptomi in znaki

VHODNE/IZHODNE ODPRTINE (1 mm)

Ned Tisserat, Colorado State University, B 5406093

ČRVINA

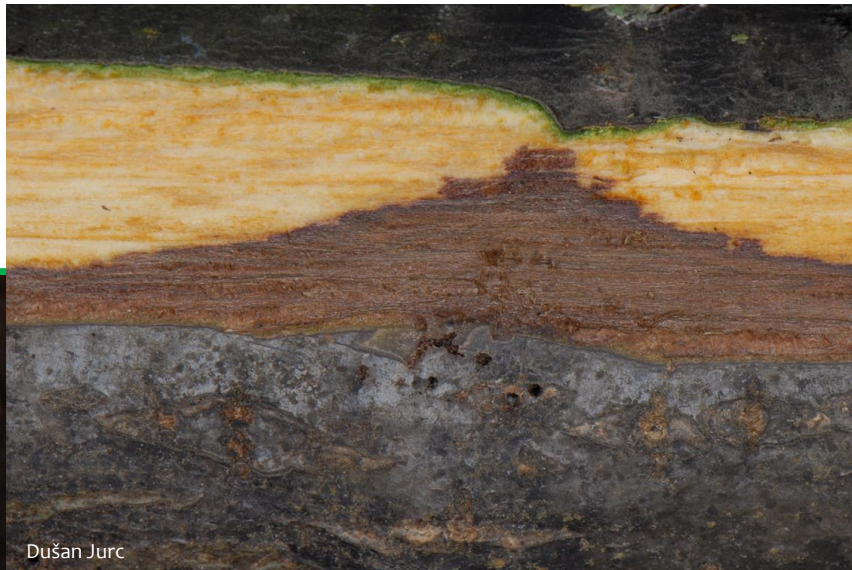

Dušan Jurc

Simptomi in znaki

NEKROZE

ROVNI SISTEMI

PROGRAMI PREISKAV

Programi preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov rastlin (PP)

PP *Geosmithia morbida* in prenašalec *Pityophthorus juglandis*

PP *Geosmithia morbida* (2021 –)

PP *Pityophthorus juglandis* (2021 –)

(2017 –)

Gozdarski inštitut Slovenije

Zavod za gozdove Slovenije

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto

Kmetijsko gozdarski zavod Maribor

Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Metode dela

Zdravstveni pregledi rastlin

- cela Slovenija
- celo leto
- gostiteljske rastline (*Juglans* spp.)
- **simptomi in znaki**

Pasti

- **Z Slovenija**
- junij – september (2 tedna)
- lijakasta past + **feromon PITOJU**
- **prenašalec** (vektor)

Zdravstveni pregledi rastlin

Vrsta lokacije:	Leto	Pregledi	Površina (ha)	Vzorci	Analize (gliva + žuželka)	Rezultat
Gozd	2017	48	102,71	3	0+3	negativen
(Ne)kmetijska površina	2018	127	344,71	14	14+4	negativen
Urbana površina	2019	142	236,00	12	12+4	negativen
Vrt	2020	128	162,08	17	31+1	negativen
Pridelava	2021	120	123,61	28	51	negativen
Drugo (nasad)						

Gostitelj:

Juglans regia, J. nigra

Predmet vzorčenja:

Cela rastlina, veja z listi, les, drugo

Analiza:

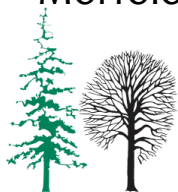
Morfološka analiza – Gliva

Molekularna analiza – Gliva

Morfološka analiza – Žuželka

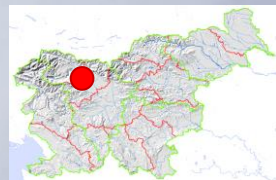
Andreja Kavčič

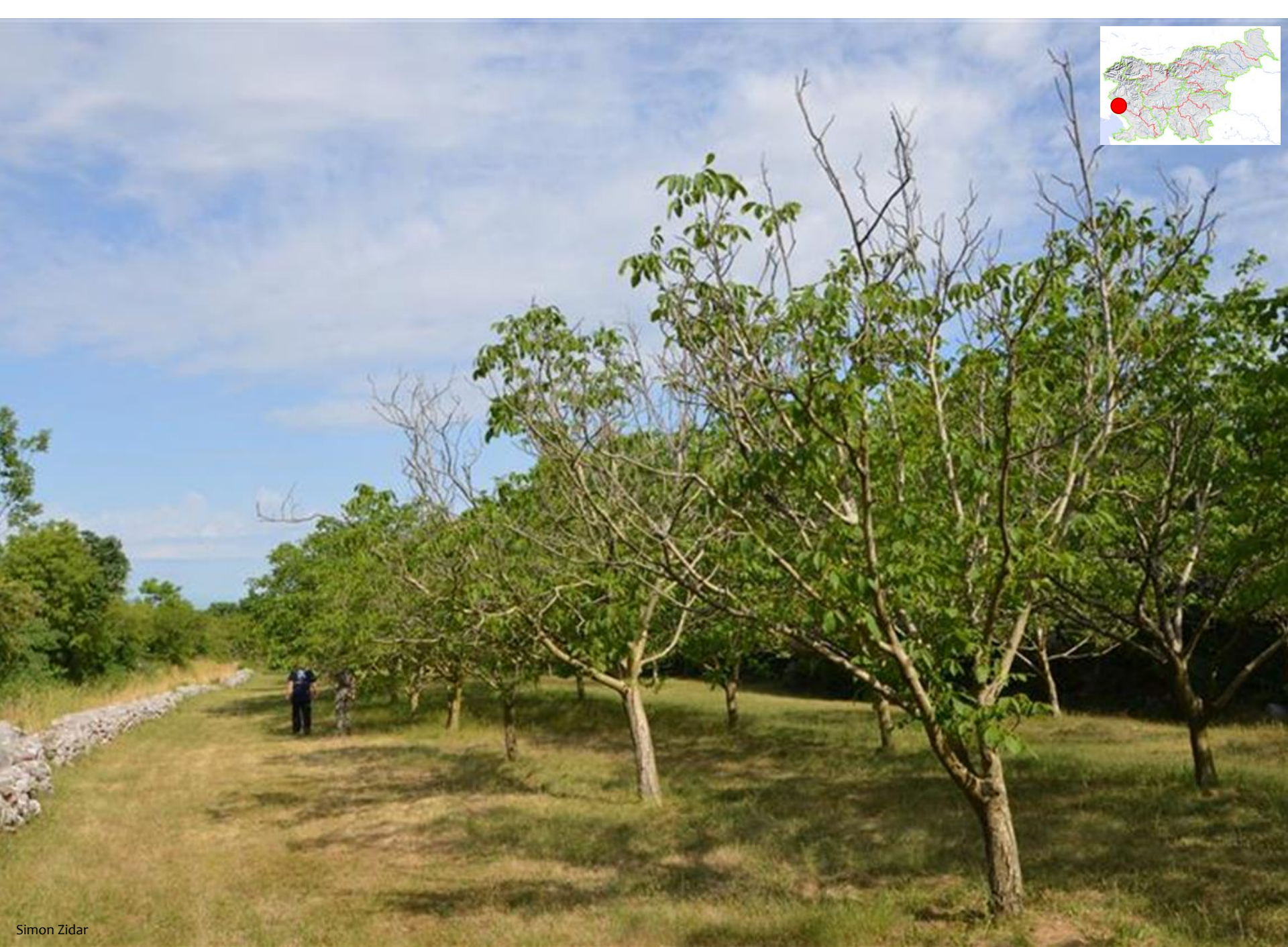

Andreja Kavcic

Simon Zidar

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

kaefer-der-welt.de

Oberea linearis
(Coleoptera, Cerambycidae)

Andreja Kavčič

Xylosandrus germanus
(Coleoptera: Curculionidae,
Scolytinae)

Andreja Kavčič

Zeuzera pyrina
(Lepidoptera, Cossidae)

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Cossus cossus
(Lepidoptera, Cossidae)

lepiforum.org

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

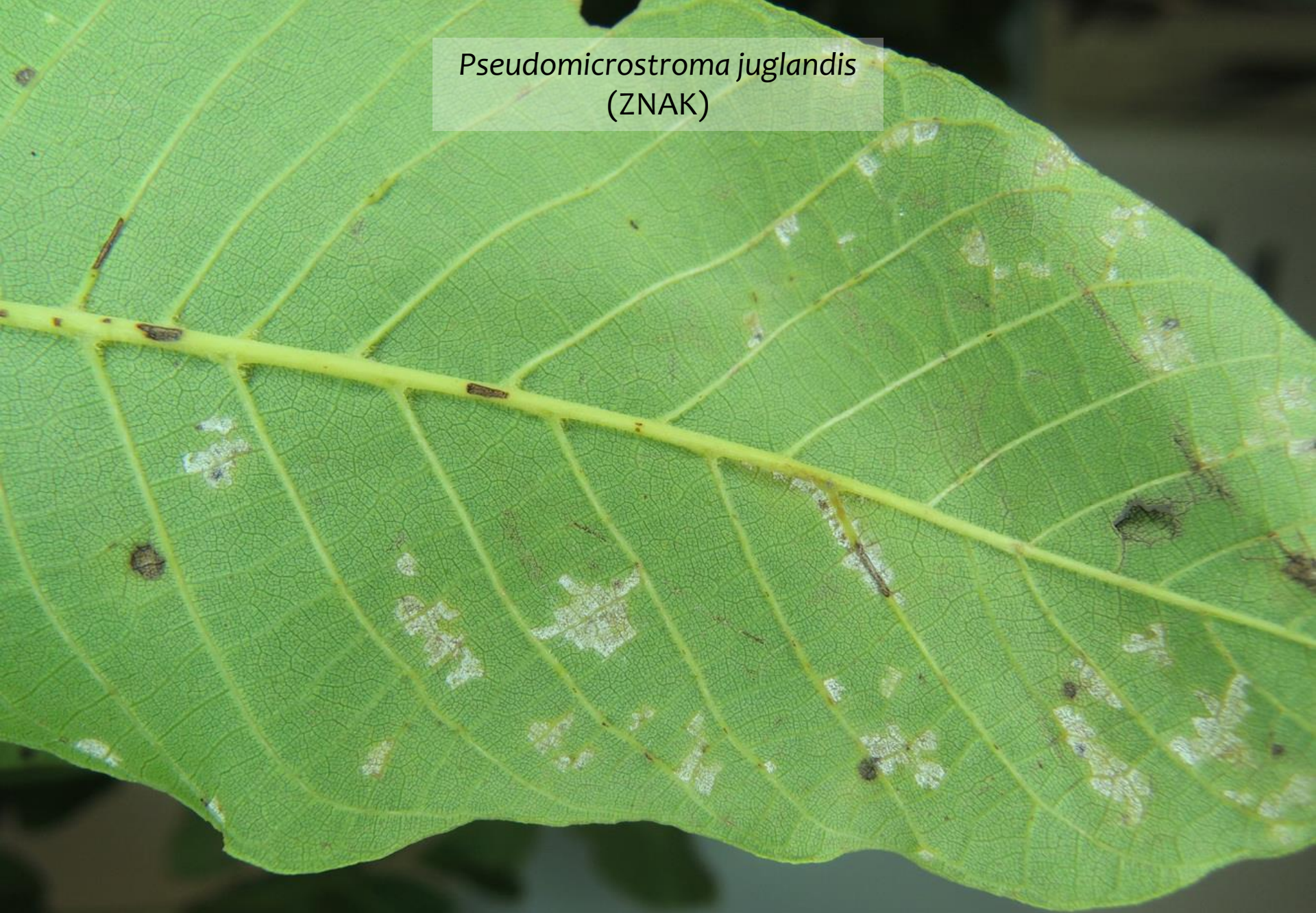
Morfološka analiza – Gliva

Vrsta	Frekvenca
<i>Armillaria</i> sp.	1
<i>Botryosphaeria dothidea</i>	2
<i>Diaporthe juglandina</i>	2
<i>Diplodia juglandina</i>	1
<i>Fusarium</i> sp.	1
<i>Juglanconis juglandina</i>	10
<i>Ophiognomonia leptostyla</i>	3
<i>Phomopsis</i> sp.	5
<i>Pseudomicrostroma juglandis</i>	2

Pseudomicrostroma juglandis
(ZNAK)

Ophiognomonina leptostyla
(TROSIŠČA)

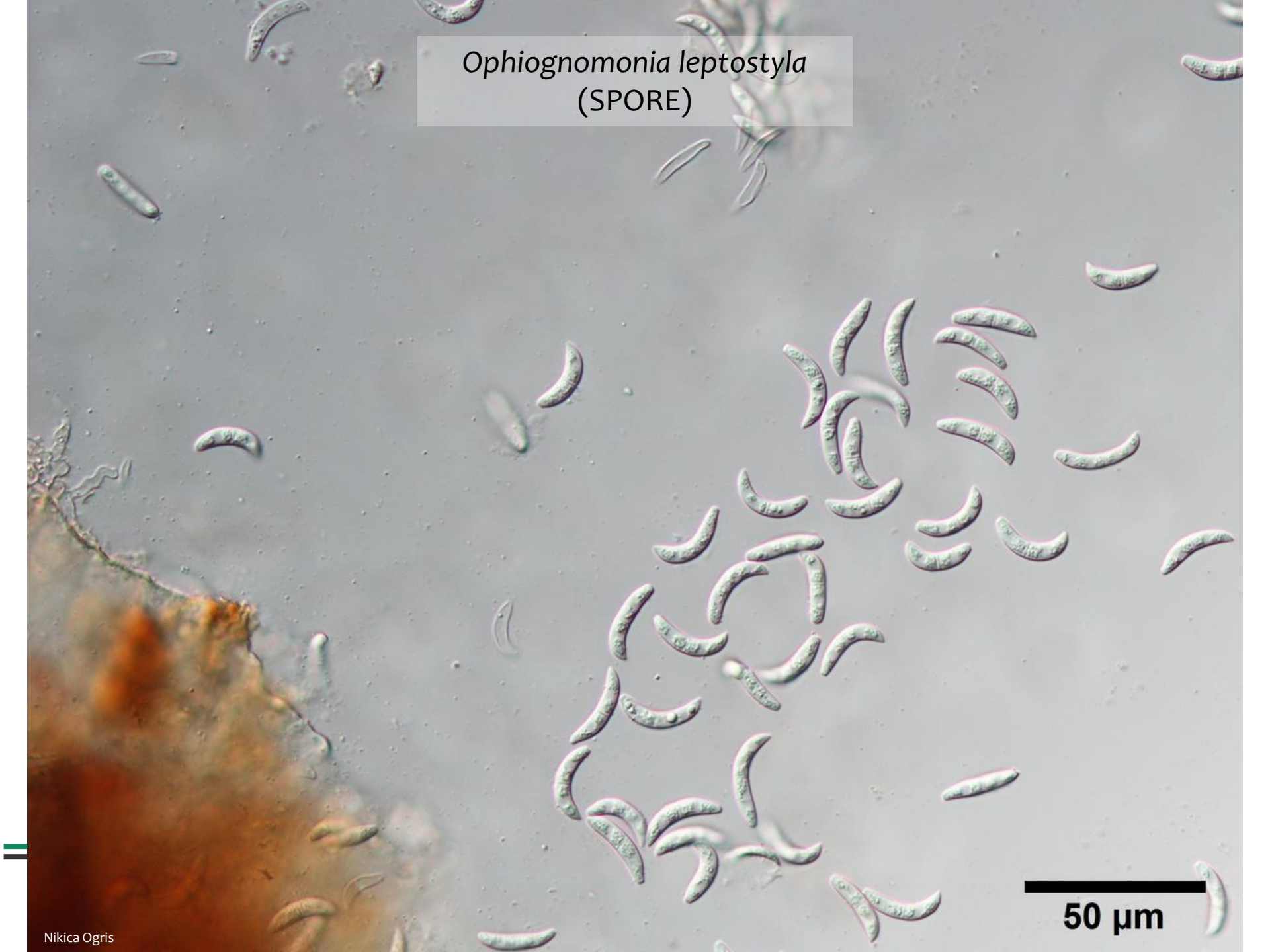

2 mm

Ophiognomonina leptostyla
(SPORE)

50 μm

Juglanconis juglandina
(NEKROZA)

Juglanconis juglandina
(TROSIŠČA)

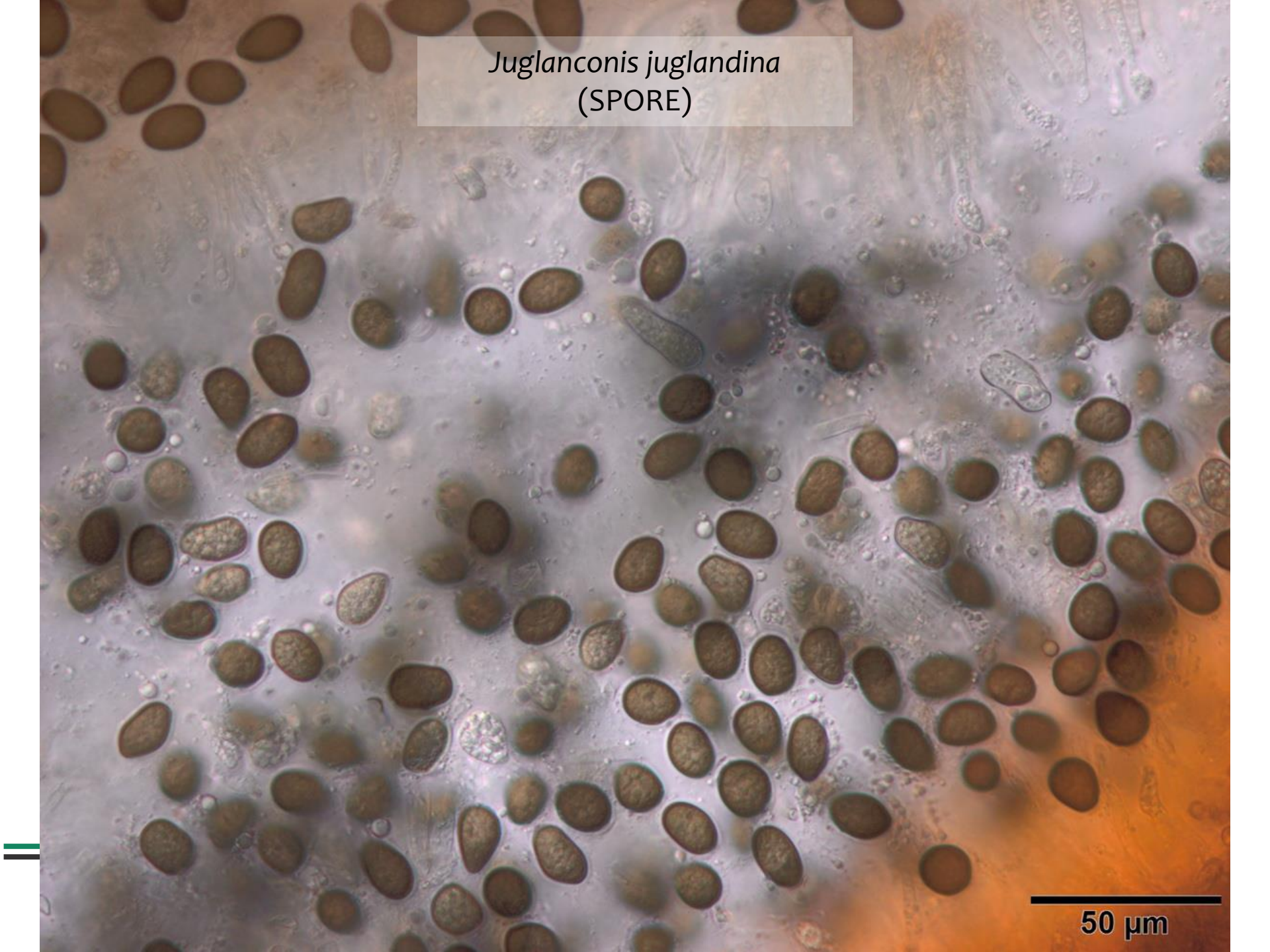
Juglanconis juglandina
(TROSIŠČA)

Juglanconis juglandina
(SPORE)

50 μm

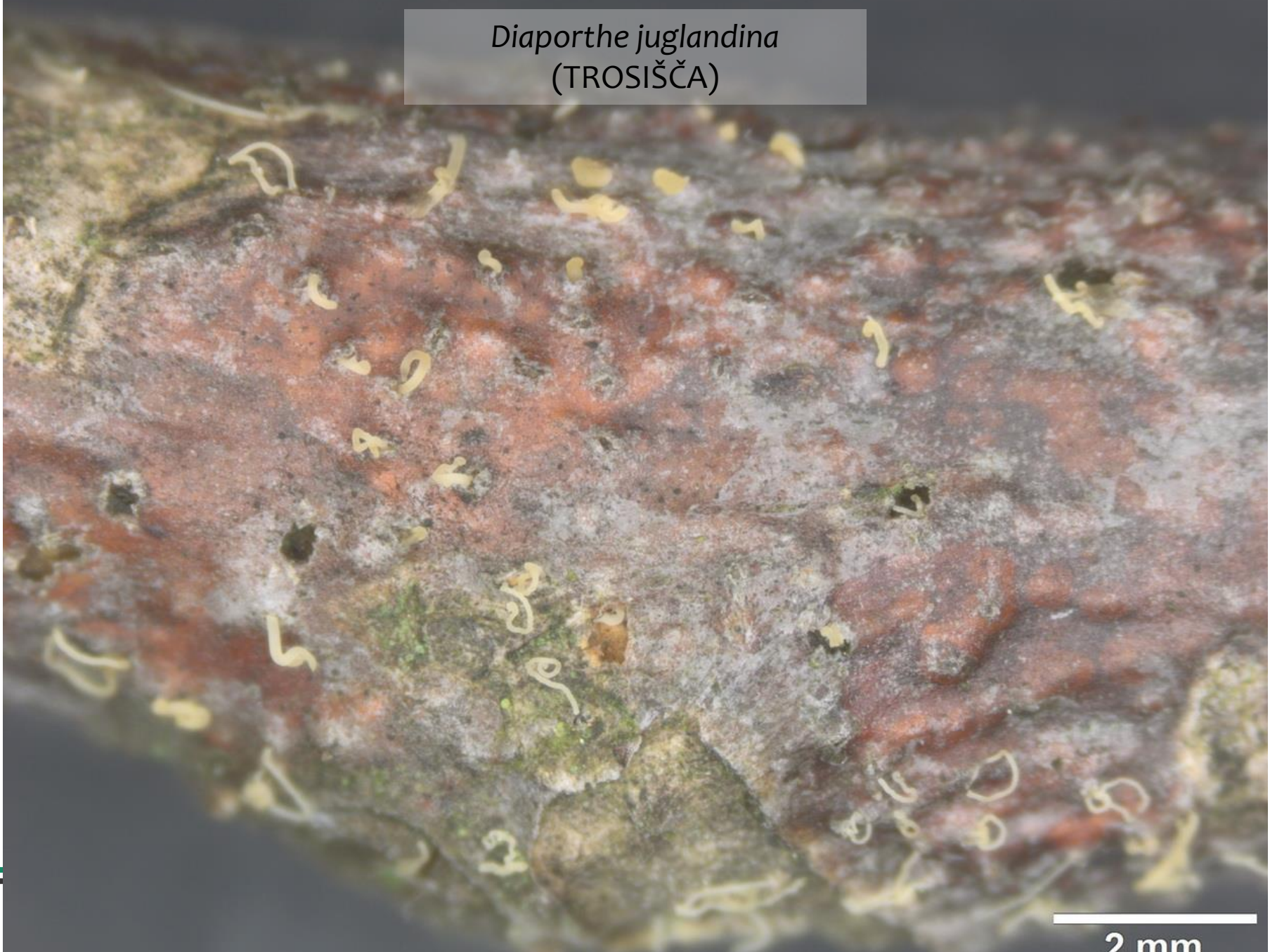
Juglanconis juglandina
(SPORE)

50 μ m

Diaporthe juglandina
(TROSIŠČA)

2 mm

Diaporthe juglandina
(SPORE)

50 μm

Botryosphaeria sp.
(TROSIŠČA)

Botryosphaeria sp.
(TROSIŠČA)

Botryosphaeria sp.
(SPORE)

50 μ m

Molekularna analiza – Gliva

Izolacija glive iz rastlinskega materiala

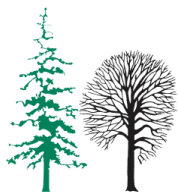
Čista kultura

BARCODING (markerji ITS rDNA, EF-1a in podobno)

163 izolatov

Pogoste in patogene vrste:

Alternaria sp., Botryosphaeria sp., Diaporthe sp., Didymella sp., Diplodia sp., Dothiorella sp., Fusarium sp., Juglanconis juglandina, Neofusicoccum sp., Nothophoma sp., ...

Molekularna analiza – Gliva

2021 – vpeljava nove metode – hitra detekcija *G. morbida*

Rastlinski material (razen semen) / čista kultura

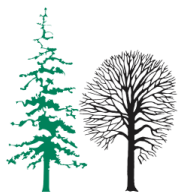
Ni metode, določene od EU, EPPO, EURL.

Moore in sod. 2019. *Plant Health Progress* – **konvencionalni PCR**

VERIFIKACIJA METODE

Matriks (zdrav les) + GEOHMO

- ✓ Metoda je **občutljiva, selektivna, ponovljiva in obnovljiva**.
- ✓ Najnižja koncentracija tarče, ki jo še uspešno detektiramo je **8,9 pg** na reakcijo.
- ✓ Specifičnost (18 taksonov gliv): v primeru izolata ***Didymella sp.*** smo dobili **lažno pozitiven** rezultat – potreben **dodatni korak** (analiza sekvence).
- ✓ Matriks druge glive na detekcijo tarčne glive ne vpliva.

Pasti

Vrsta lokacije:	Leto	Pasti	Vzorci	Analize	Rezultat
Gozd					
Drugo (nasad)	2017	-	-	-	-
	2018	6	42	42	negativen
Gostitelj:	2019	6	42	42	negativen
Feromonska vaba	2020	6	48	48	negativen
	2021	13	104	103	negativen

Predmet vzorčenja:

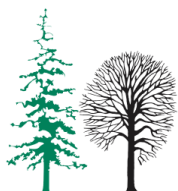
Vaba – feromonska

Analiza:

Morfološka analiza – Žuželka

Andreja Kavčič

Morfološka analiza – Žuželka

INSECTA – žuželke

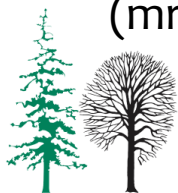
- Collembola – skakači
- Archaeognatha – pračeljstnice
- Hemiptera – polkrilci (škržatki, slinarice, stenice, listne uši)
- Diptera – dvokrilci (komarji, muhe, mušice)
- Lepidoptera – metulji
- Coleoptera – hrošči
- Blattoptera – ščurki
- Thysanoptera – resarji
- Dermaptera – strigalice
- Orthoptera – kobilice
- Mantoptera – bogomolke
- Hymenoptera – kožekrilci (mravlje, čebele)

ARACHNIDA – pajkovci

- Araneae – pajki
- Acarina – pršice

MAMMALIA (sesalci)

- Rodentia – Gliridae – *Muscardinus avellanarius* (podlesek)

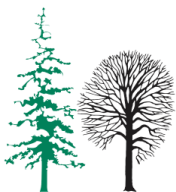

ZAKLJUČKI

- V vzorcih nismo zaznali niti GEOHMO niti PITOJU.
- Identificirane glive so povezane s sušnim stresom.
- Rezultati metode za detekcijo GEOHMO direktno iz rastlinskega materiala so obetavni → nadaljevanje.
- Pričakovali smo ulov PITOJU → menjava feromonskega pripravka.
- GEOHMO ima več potencialnih prenašalcev → detekcija glive v/na različnih vrstah žuželk.

ZAHVALA

- Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
- Q-entry – vpeljava hitrih testov za identifikacijo karantenskih škodljivih organizmov, povzročiteljev bolezni in poškodb na rastlinah (CRP V4-2003)
- Raziskovalni program Gozdna biologija, ekologija in tehnologija (P4-0107)

